

Sprawa C-196/24 [Aucrinde]ⁱ

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

20 lutego 2024 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

tribunal judiciaire de Chambéry (Francja)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

16 stycznia 2024 r.

Powód:

xx

Pozwani:

ww

yy

zz

vv

TRIBUNAL JUDICIAIRE
DE CHAMBÉRY

(SĄD POWSZECHNY W CHAMBÉRY)
izba cywilna

MIĘDZYNARODOWA POMOC SĄDOWA

[...]

POSTANOWIENIE [...]

ⁱ Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa, która nie odpowiada rzeczywistej nazwie żadnej ze stron postępowania.

[...]

Mając na względzie postępowanie zawisłe przed tribunale civile di Genova
(sądem rejonowym ds. cywilnych w Genui, Włochy),

POMIĘDZY:

POWODEM:

xx

[...]:

A

POZWANYMI:

ww

[...]

yy

[...]

zz

[...]:

vv

[...]

PROKURATURA

**w osobie procuratore generale della Repubblica presso il tribunale di Genova
(prokuratora Republiki przy sądzie rejonowym w Genui) [...]**

OPIS SPORU

- 1 **XX**, urodzony w [...], zamieszkały w [...], wytoczył przed tribunale civile di Genova (sądem rejonowym ds. cywilnych w Genui) powództwo, w którym dochodzi ustalenia, że jest pozamałżeńskim synem **aa**, zmarłego w dniu [...], zezwolenia mu na używanie nazwiska ojca, nakazania urzędnikowi właściwego urzędu stanu cywilnego [rejestracji wyroku, który zapadnie], po jego uprawnoczeniu się [...], oraz wnioskuje, aby sąd [zarządził] dokonanie ekshumacji zwłok domniemanego ojca i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego w celu [ustalenia] pozamałżeńskiego pochodzenia **xx**.
- 2 Na mocy ordinanza istruttoria (postanowienia dowodowego) z dnia 5 marca 2022 r. giudice istruttore del tribunale civile di Genova (prowadzący postępowanie sędzia sądu rejonowego ds. cywilnych w Genui) postanowił o przeprowadzeniu dowodu z badania krwi w celu ustalenia, czy powód posiada

cechy genetyczne odpowiadające cechom pozwanych, dzieci aa pochodzących z małżeństwa.

- 3 Pozwani, dzieci aa pochodzące z małżeństwa, odmówili poddania się badaniu krwi i wnieśli o przeprowadzenie badania na zwłokach aa, w miejscu, gdzie został pochowany.
- 4 Na mocy ordynanza istruttoria (postanowienia dowodowego) z dnia 1[4] kwietnia 2022 r. giudice istruttore del tribunale civile di Genova (prowadzący postępowanie sędzia sądu rejonowego ds. cywilnych w Genui) zarządził przeprowadzenie dowodu z badania krwi i wyznaczył biegłego w celu przeprowadzenia porównania genetycznego dotyczącego powoda xx i zwłok domniemanego ojca aa, po dokonaniu ekshumacji, oraz wstrzymał czynności biegłego w oczekiwaniu na [wykonanie] [wniosków] o międzynarodową pomoc sądową, jakie należy ewentualnie [skierować] do francuskiego organu sądowego w celu przeprowadzenia ekshumacji zgodnie z francuskimi przepisami.
- 5 W dniu 18 listopada 2022 r. tribunale civile di Genova (sąd rejonowy ds. cywilnych w Genui) przekazał tribunal judiciaire de Chambéry (sądowi powszechnemu w Chambéry, Francja) wniosek o międzynarodową pomoc sądową w sprawach cywilnych, dotyczący ekshumacji zwłok aa, urodzonego w [...], w dniu [...], zmarłego w [...], w dniu [...], pochowanego we Francji.
- 6 Wniosek został sformułowany na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1783 z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych.
- 7 [...]

UZASADNIENIE ORZECZENIA

Zagadnienie wstępne dotyczące [uprawnienia] do wystąpienia z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 8 Artykuł 267 TFUE stanowi: „Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest właściwy do orzekania w trybie prejudycjalnym: [...].”
- 9 „[S]ądy krajowe są uprawnione do skierowania sprawy do Trybunału wyłącznie wtedy, gdy zawiśnie przed nimi spór, i muszą wydać rozstrzygnięcie w ramach postępowania mającego na celu wydanie orzeczenia o charakterze sądowym.

Jednocześnie, chociaż współpraca między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów nie zawsze prowadzi do wydania orzeczenia sądowego, to wysłuchanie świadka przez sąd [...] stanowi czynność, która

przeprowadzana jest w ramach postępowania sądowego mającego na celu wydanie orzeczenia o charakterze sądowym. Kwestia pokrycia kosztów przesłuchania wpisuje się w ramy tego postępowania. Istnieje zatem bezpośredni związek między pytaniem prejudycjalnym [odnoszącym się do tych kosztów] i wykonywaniem funkcji sądowniczej przez sąd krajowy” (wyrok z dnia 17 lutego 2011 r., Weryński, C-283/09, EU:C:2011:85 pkt 44, 45).

- 10 Mimo że w tym przypadku tutejszy sąd może odmówić wykonania wniosku o międzynarodową pomoc prawną w sprawach cywilnych jedynie w ograniczonych przypadkach (art. 12 i 16 rozporządzenia [2020/1783]), sąd ten nie jest wyłącznie organem wykonującym orzeczenie wydane wcześniej przez organ wzywający, lecz powinien rozstrzygnąć sprawę wydając orzeczenie sądowe, by zweryfikować, czy przesłanki określone we wskazanym wyżej rozporządzeniu są spełnione.
- 11 Zgodnie z treścią art. 12 rozporządzenia [2020/1783], który wymaga, aby sąd wezwany „wykonał wniosek zgodnie ze swoim prawem krajowym”, weryfikacji wymaganej od tutejszego sądu nie można traktować wyłącznie jako weryfikacji czysto formalnej.
- 12 Ponadto, mimo że żaden spór nie zawiśł bezpośrednio przed tutejszym sądem, nie zmienia to faktu, iż istnieje spór między kilkoma stronami we Włoszech, zawiśły przed włoskim sądem wzywającym, oraz że w szerszym znaczeniu, francuski sąd wezwany ma rozstrzygnąć pewne, częściowe wprawdzie, zagadnienie tego sporu.
- 13 W związku z tym należy uznać, że sąd francuski jest sądem, o którym mowa w art. 267 TFUE.

§1 W przedmiocie normy prawnej mającej zastosowanie do wykonania wniosku

- 14 Wniosek tribunale civile di Genova (sądu rejonowego ds. cywilnych w Genui) został sformułowany na podstawie rozporządzenia [2020/1783].
- 15 [...]
- 16 [...]
- 17 [...]
- 18 [...]
- 19 [...]
- 20 [...]
- 21 [...]

- 22 [...]
- 23 [...]
- 24 [...]
- 25 [...]
- 26 Rozporządzenie [2020/1783] [...] ma zatem zastosowanie do wniosków o przeprowadzenie dowodu składanych przez sądy państw członkowskich w odniesieniu do dowodów [znajdujących się] na terytorium innych państw członkowskich z wyjątkiem Danii.
- 27 [...]
- 28 [...]
- 29 [...]
- 30 [...]
- 31 [...]
- 32 Mając na względzie powyższe okoliczności [...], należy zastosować rozporządzenie [2020/1783].

§2 W przedmiocie wniosku sformułowanego przez tribunale civile di Genova (sąd rejonowy ds. cywilnych w Genui)

a) W przedmiocie dopuszczalności wniosku

- 33 Artykuł 5 rozporządzenia [2020/1783] określa [formę i treść wniosków]
[...]
- 34 [...] wniosek jest zatem dopuszczalny.

b) W przedmiocie określonych wprost przypadków odmowy wykonania wniosku

- 35 Rozporządzenie zawiera wyczerpujące wyszczególnienie przypadków, w których sąd wezwany może odmówić wykonania wniosku. Skoro bowiem zadaniem rozporządzenia [2020/1783] jest jak największe ułatwienie przeprowadzania dowodów zagranicą, przypadki, w których sądy wezwane mogą odmówić wykonania wniosków, są ściśle ograniczone.
- 36 [...] [A]rtykuł 16 rozporządzenia [2020/1783] [określa przypadki]

„Odmow[y] wykonania wniosku:

[...]

37 [...]

38 [...]

39 [...]

40 [...]

41 [...]

42 [...]

43 [...]

44 Nie istnieje zatem żaden powód, aby sprzeciwić się wnioskowi pochodzącemu od tribunale civile di Genova (sądu rejonowego ds. cywilnych w Genui) powołując się na art. 16 rozporządzenia [2020/1783].

c) *W przedmiocie istotnych w sprawie przepisów prawa krajowego i prawa Unii*

1/ Pierwszy z istotnych w sprawie przepisów prawa Unii Europejskiej

45 Artykuł 12 ust. 3 rozporządzenia [2020/1783] stanowi:

„Sąd wzywający może wezwać, przy użyciu formularza A zawartego w załączniku I, do wykonania wniosku w szczególnej procedurze, którą przewiduje jego prawo krajowe. Sąd wezwany wykonuje wniosek w szczególnej procedurze, chyba że byłoby to niezgodne z jego prawem krajowym lub sąd wezwany nie może tego uczynić z powodu poważnych trudności praktycznych. Jeżeli sąd wezwany nie zastosował się do wezwania do wykonania wniosku w szczególnej procedurze z jednego z tych powodów, zawiadamia o tym sąd wzywający przy użyciu formularza H zawartego w załączniku I”.

46 Aby wniosek został wykonany w szczególnej procedurze, sąd wzywający powinien wypełnić pkt 12 formularza A. W niniejszej sprawie tribunale civile de Genova (sąd rejonowy ds. cywilnych w Genui) nie wypełnił pkt 12 formularza A, w związku z czym nie ma potrzeby zastanawiania się nad zgodnością szczególnego wniosku z prawem krajowym lub powoływania się na trudności praktyczne.

47 Natomiast wspomniany art. 12, [zatytułowany] „Przepisy ogólne dotyczące wykonania wniosku”, [w ust. 2] stanowi, że „[s]ąd wezwany wykonuje wniosek zgodnie ze swoim prawem krajowym”.

- 48 Przepis ten jest niemal identyczny z art. 10 uchylonego rozporządzenia Rady WE nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r., który stanowił, że „[s]ąd wezwany wykonuje wniosek zgodnie z prawem swojego państwa członkowskiego”.
- 49 W przewodniku praktycznym w sprawie stosowania rozporządzenia o przeprowadzaniu dowodów, dotyczącym rozporządzenia WE nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. wskazano odnośnie do tego przepisu, że jeżeli forma, którą przewiduje prawo państwa członkowskiego sądu wzywającego jest niezgodna z prawem państwa członkowskiego sądu wezwanego, sąd wezwany może odmówić uwzględnienia tego wniosku. **Formę można uznać za niezgodną z prawem państwa członkowskiego sądu wezwanego, jeżeli jest ona sprzeczna z podstawowymi zasadami tego prawa.**
- 50 Pierwsze pytanie, które stawia sobie sąd, dotyczy wykładni tego artykułu. Mimo bowiem, że przypadki, w których państwo członkowskie może odmówić wykonania wniosku pochodzącego od innego państwa członkowskiego, są wyczerpująco wyszczególnione w art. 16 rozporządzenia, art. 12 wydaje się wprowadzać nowe przypadki pozwalające odmówić uwzględnienia takiego wniosku.
- 51 Trybunałowi zostanie przedłożony wniosek o dokonanie wykładni tego artykułu, w celu wyjaśnienia sądowi krajowemu jego zakresu: **czy artykuł ten pozwala sądowi krajowemu odmówić stosowania rozporządzenia i [odmówić] uwzględnienia wniosku z tego powodu, że forma wniosku jest niezgodna z podstawowymi zasadami prawa krajowego państwa wezwanego?**
- 52 Ponadto, w przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na to pytanie, w niniejszej sprawie powstaje kwestia dotycząca niezgodności formy wniosku z podstawowymi zasadami francuskiego prawa krajowego oraz z pewnymi postanowieniami Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”).

2/ Rozpatrywany przepis krajowy

- 53 Artykuł 16–11 Code civil (kodeksu cywilnego) w brzmieniu obowiązującym w dniu 21 maja 2023 r. stanowi bowiem:

„Ustalenie tożsamości osoby poprzez jej profil genetyczny jest dopuszczalne wyłącznie:

1° Jako środek w ramach dochodzenia lub śledztwa w postępowaniu sądowym;

[...]

W sprawach cywilnych ustalenie tożsamości w taki sposób jest dopuszczalne wyłącznie w ramach przeprowadzenia dowodu zgodnie z postanowieniem sądu rozpoznającego powództwo dotyczące bądź ustalenia lub zaprzeczenia pochodzenia dziecka, bądź nałożenia lub uchylecia obowiązku dostarczania

środków utrzymania. Konieczne jest uzyskanie uprzedniej wyraźnej zgody zainteresowanego. Po śmierci danej osoby ustalenie tożsamości poprzez profil genetyczny jest niedopuszczalne, chyba że osoba ta, gdy żyła, udzieliła na to wyraźnej zgody”.

- 54 Zgodnie z prawem francuskim ekshumacja zwłok do celów ustalenia pochodzenia dziecka jest zatem możliwa wyłącznie, jeżeli zainteresowany za życia udzielił na to wyraźnej zgody.

3/ Istotne orzecznictwo krajowe i międzynarodowe

- 55 W dniu 6 lipca 2011 r. Cour de cassation (sąd kasacyjny, Francja) zwrócił się do Conseil constitutionnel (rady konstytucyjnej, Francja) z pytaniem dotyczącym przepisów regulujących ekspertyzę genetyczną *post mortem* (orzeczenie nr 2011–173 QPC z dnia 30 września 2011 r., <https://www.conseil-constitutionnel.fr/decision/2011/2011173QPC.htm>). Ścisłej rzecz ujmując, sąd ten zwrócił się do rady o zajęcie stanowiska co do zgodności art. 16–11 akapit drugi Code civil (kodeksu cywilnego) z zasadą poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, gwarantowaną na mocy francuskiej konstytucji.

- 56 Conseil constitutionnel (rada konstytucyjna) uznała, że domniemanie, zgodnie z którym osoby zmarłe nie udzieliły zgody na ekspertyzę genetyczną, stanowi przeszkodę postawioną celowo przez ustawodawcę w celu zapewnienia należnego szacunku zmarłym oraz uniknięcia ekshumacji stanowiących nadużycie:

„Mając na względzie, że poprzez przepis ustanawiający domniemanie braku zgody osób zmarłych na ustalenie tożsamości poprzez profil genetyczny, ustawodawca zamierzał utrudnić ekshumacje w celu zapewnienia zmarłym należnego szacunku; że Conseil constitutionnel (rada konstytucyjna) nie może zastępować dokonanej przez ustawodawcę oceny, dotyczącej uwzględnienia w tym kontekście szacunku należnego ciału osoby zmarłej, własną oceną; że w związku z tym należy oddalić zarzuty dotyczące naruszenia zasady poszanowania życia prywatnego i prawa do prowadzenia normalnego życia rodzinnego”.

- 57 Stanowisko to stoi w sprzeczności z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który w wyroku z dnia 13 lipca 2006 r., Jäggi przeciwko Szwajcarii (skarga nr 58757/00), orzekł, że pobranie DNA wymagające ekshumacji, w okolicznościach sprawy, nie zagraża ani prawu zmarłego do prywatności, ani nienaruszalności jego zwłok, a z kolei odmowa przeprowadzenia ekshumacji zwłok w celu przeprowadzenia ekspertyzy genetycznej stanowi nieproporcjonalne naruszenie prawa osoby w wieku 70 lat do poznania jej pochodzenia i do ustalenia, czy zmarły istotnie był jej ojcem.

- 58 Europejski Trybunał Praw Człowieka wielokrotnie potwierdzał swoje stanowisko, między innymi w wyroku z dnia 16 czerwca 2011 r. Pascaud przeciwko Francji (skarga nr 19535/08):

„59. [...] Trybunał uznaje, że prawo do tożsamości, które obejmuje prawo do poznania i żądania uznania swojego pochodzenia, stanowi integralną część pojęcia »życia prywatnego«. W takim przypadku należy przeprowadzić tym bardziej pogłębioną analizę w celu wyważenia wchodzących w grę interesów.

60. Trybunał powinien ustalić, czy w niniejszym przypadku została zachowana właściwa równowaga przy wyważaniu konkurujących ze sobą interesów, a mianowicie, z jednej strony, prawa skarżącego do poznania swojego pochodzenia, a z drugiej strony, prawa osób trzecich do niebycia poddawany testom DNA oraz interesu ogólnego w zakresie ochrony pewności prawa. [...]

64. Trybunał stoi na stanowisku, że ochrona interesów domniemanego ojca nie może sama w sobie stanowić wystarczającego argumentu, by pozbawić skarżącego jego praw wynikających z art. 8 konwencji.

65. Unieważniając post mortem ekspertyzę genetyczną i odmawiając skarżącemu ustalenia ojcostwa biologicznego, sąd apelacyjny przypisał bowiem większą wagę prawom i interesom domniemanego ojca niż prawu skarżącego do poznania swojego pochodzenia i doprowadzenia do uznania tego pochodzenia, które to prawo bynajmniej nie wygasa z wiekiem – wręcz przeciwnie (powołany wyrok Jäggi, pkt 40)”.

59 Z orzeczeń tych wynika rozbieżność między stanowiskiem Conseil constitutionnel (rady konstytucyjnej), która orzeka, że art. 16–11 akapit drugi Code civil (kodeksu cywilnego), uzależniający możliwość ustalenia tożsamości przy pomocy profilu genetycznego post mortem od wyraźnej zgody udzielonej przez zmarłego za życia, jest zgodny z francuską konstytucją, a stanowiskiem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który z kolei uważa, że stosowanie tego przepisu i będąca jego następstwem odmowa ustalenia w ten sposób tożsamości może stanowić naruszenie art. 8 europejskiej konwencji praw człowieka.

60 Cour de cassation (sąd kasacyjny) rozpatrywał to zagadnienie również po wydaniu powołanych wyżej orzeczeń:

„Zważywszy, że zgodnie z zaskarżonym wyrokiem M. [...], urodzony w dniu [...], przed urodzeniem został uznany przez swoją matkę, [...], a dniu [...] przez [...], i uznany za dziecko pochodzące z zawartego przez nich później małżeństwa; że dowiedziawszy się od nich, iż jego ojcem w rzeczywistości jest [...], zmarły w [...], w dniu [...] złożył on do tribunal de grande instance (sądu wielkiej instancji) wniosek o zezwolenie na dokonanie ekshumacji jego zwłok w celu przeprowadzenia ekspertyzy genetycznej;

Zważywszy, że cour d'appel (sąd apelacyjny) orzekając co do istoty powództwa, podczas gdy powinien był stwierdzić z urzędu jego niedopuszczalność z powodu braku udziału w sprawie następców prawnych [...], naruszył powołane wyżej przepisy” [Cour de cassation (sąd kasacyjny), Izba cywilna, wyrok z dnia 13 listopada 2014 r., nr 13–21–0 18].

- 61 Niektórzy przedstawiciele doktryny rozpatrywali ten wyrok jako kreowanie drogi praeter legem, w związku z art. 8 europejskiej konwencji praw człowieka, w celu uniknięcia niezgodności art. 16–11 Code civil (kodeksu cywilnego), w jego praktycznym stosowaniu, z konwencją. Jednakże Cour de cassation (sąd kasacyjny) nie udziela odpowiedzi co do istoty sprawy, ponieważ postawione pytanie ma charakter proceduralny (niedopuszczalność powództwa z powodu niewzwania spadkobierców do udziału w sprawie). Jeden z autorów wnioskuje na tej podstawie, że obowiązek wezwania do udziału w sprawie następców prawnych jest obowiązkiem czysto proceduralnym, mającym na celu zapewnienie poszanowania zasady kontrydiktoryjności, a nie zastąpienie zgody zmarłego zgodą jego rodziny. [...]
- 62 Poza tym rozstrzygnięcia tego nie można przenieść na grunt sprawy rozpoznawanej przez tutejszy sąd. Cour de cassation (sąd kasacyjny) w swoim wyroku stara się bowiem wyjaśnić, że chodzi o sprawę z zakresu praw stanu (powództwo dotyczące poznania swojego pochodzenia, które nie ma żadnego wpływu na stan cywilny powoda i nie wywiera żadnych skutków prawnych):
- „Zważywszy, że dopuszczalność powództwa dotyczącego uznania pochodzenia genetycznego poprzez ekspertyzę, w sytuacji gdy ekspertyza ta wymaga ekshumacji, zależy od udziału w sprawie następców prawnych zmarłego; że w sprawach o prawa stanu kwestia niedopuszczalności ma przymiot normy porządku publicznego”.*
- 63 Wniosek przedłożony tutejszemu sądowi nie dotyczy powództwa o prawa stanu, lecz uzyskania środka dowodowego w kontekście powództwa dotyczącego ustalenia pochodzenia powoda.
- 64 Z pisma sporządzonego [w imieniu] xx wynika bowiem, że „chodzi o przysługujące XX zgodnie z art. 270 Code civil (kodeksu cywilnego) prawo do poznania prawdy i poznania swego pochodzenia, z którym łączą się również wszelkie ciężary i odpowiedzialność, wynikające z sądowego ustalenia ojcostwa aa”.
- 65 Z tego powodu analiza Cour de cassation (sądu kasacyjnego), która odnosi się jedynie do wezwania spadkobierców do udziału w sprawie, po to by obejść art. 16–11 Code civil (kodeksu cywilnego), nie ma zastosowania, a w każdym razie nie jest wystarczająca dla sądów pierwszej instancji, ponieważ utrwała niepewność prawa.
- 66 *In fine*, po przeprowadzeniu analizy, należy zauważyć, że wniosek tribunale civile di Genova (sądu rejonowego ds. cywilnych w Genui) jest sprzeczny z art. 16–11 Code civil (kodeksu cywilnego), który to przepis, w przypadku jego zastosowania, może z kolei być sprzeczny z art. 8 europejskiej konwencji praw człowieka.

Należy przeprowadzić jeszcze bardziej pogłębioną analizę.

- 67 Unia Europejska, za sprawą Karty, chroni bowiem również prawa podstawowe [...].
- 68 Należy zatem ustalić, czy art. 16–11 Code civil (kodeksu cywilnego) jest sprzeczny z Kartą, ponieważ gdyby tak było, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, sąd powinien odstąpić od stosowania art. 16–11 Code civil.

4/ W przedmiocie pozostałych istotnych w sprawie przepisów prawa Unii

- 69 Artykuł 6 TUE stanowi:

„1. Unia uznaje prawa, wolności i zasady określone w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej z 7 grudnia 2000 roku, w brzmieniu dostosowanym 12 grudnia 2007 roku w Strasburgu, która ma taką samą moc prawną jak traktaty.

Postanowienia Karty w żaden sposób nie rozszerzają kompetencji Unii określonych w traktatach.

Prawa, wolności i zasady zawarte w Karcie są interpretowane zgodnie z postanowieniami ogólnymi określonymi w tytule VII Karty regulującymi jej interpretację i stosowanie oraz z należyтым uwzględnieniem wyjaśnień, o których mowa w Karcie, które określają źródła tych postanowień.

2. Unia przystępuje do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Przystąpienie do Konwencji nie ma wpływu na kompetencje Unii określone w traktatach.

- 70 **3. Prawa podstawowe, zagwarantowane w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz wynikające z tradycji konstytucyjnych wspólnych państwom członkowskim, stanowią część prawa Unii jako zasady ogólne prawa”.**

- 71 W niniejszej sprawie zastosowanie mają dwa postanowienia Karty: po pierwsze, art. 1, który gwarantuje poszanowanie godności człowieka i powiązany z nią szacunek należny zmarłym, a po drugie, art. 7, który przyznaje każdemu prawo do poszanowania życia prywatnego i który jest odpowiednikiem art. 8 europejskiej Konwencji praw człowieka.

- 72 Artykuły 51 i 52 Karty stanowią:

„Postanowienia niniejszej Karty mają zastosowanie do instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii przy poszanowaniu zasady pomocniczości oraz do państw członkowskich wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo Unii. Szanują one zatem prawa, przestrzegają zasad i popierają ich stosowanie zgodnie ze swymi odpowiednimi uprawnieniami i w poszanowaniu granic kompetencji Unii powierzonych jej w traktatach.

Wszelkie ograniczenia w korzystaniu z praw i wolności uznanych w niniejszej Karcie muszą być przewidziane ustawą i szanować istotę tych praw i wolności. Z zastrzeżeniem zasady proporcjonalności, ograniczenia mogą być wprowadzone wyłącznie wtedy, gdy są konieczne i rzeczywiście odpowiadają celom interesu ogólnego uznawanym przez Unię lub potrzebom ochrony praw i wolności innych osób.

2. Prawa uznane w niniejszej Karcie, które są przedmiotem postanowień traktatów, są wykonywane na warunkach i w granicach w nich określonych.

3. W zakresie, w jakim niniejsza Karta zawiera prawa, które odpowiadają prawom zagwarantowanym w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, ich znaczenie i zakres są takie same jak praw przyznanych przez tę konwencję. Niniejsze postanowienie nie stanowi przeszkody, aby prawo Unii przyznawało szerszą ochronę”.

73 „Aby zapewnić tę spójność z postanowieniami konwencji, art. 52 ust. 3 Karty przewiduje dwuetapowy mechanizm. **W pierwszej kolejności sąd Unii powinien ustalić, które prawa odpowiadają sobie wzajemnie, to znaczy są gwarantowane zarówno przez Kartę jak i przez konwencję.**

Po ustaleniu, że postanowienie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej jest odpowiednikiem postanowienia europejskiej konwencji praw człowieka, Trybunał Sprawiedliwości powinien, w drugiej kolejności, przypisać prawu gwarantowanemu w Karcie takie samo znaczenie i zakres, jakie ma prawo przyznane przez konwencję, chyba że prawo Unii przyznaje mu „szerszą ochronę”. Oznacza to, że jego wykładnia powinna być zgodna z wykładnią dokonaną przez Europejski Trybunał Praw Człowieka, chyba że wykracza ona poza standard konwencji, co stanowi rzadkość”. (Lexis nexis fasc. 160 Charte des droits fondamentaux de l’UE).

74 Zgodnie z tymi postanowieniami sąd krajowy powinien włączyć Kartę do swojej analizy dopiero, gdy rozpatrywany akt krajowy jest objęty przedmiotowym zakresem stosowania prawa Unii.

75 [...]

76 W tym przypadku sprawa jest objęta przedmiotowym zakresem prawa Unii, ponieważ niniejsze orzeczenie zostało wydane na podstawie rozporządzenia 2020/1783.

77 Istnieje zatem niewątpliwie łącznik między rozpatrywaną sytuacją a porządkiem prawnym Unii, co skłania sąd do zastosowania Karty, w szczególności jej art. 1 i 7.

78 Artykuł 1 stanowi bowiem, że „[g]odność człowieka jest nienaruszalna. Musi być szanowana i chroniona”. Jest to fundamentalna zasada, która ma zastosowanie post mortem i która w związku z tym mogłaby, zależnie od jej wykładni i zakresu,

jaki zostanie jej nadany w niniejszej sytuacji, stanąć na przeszkodzie ekshumacji zwłok.

- 79 Natomiast prawo do poszanowania życia prywatnego gwarantowane przez art. 7 Karty przemawiałoby za dokonaniem takiej ekshumacji. Artykuł 7 Karty, który jest odpowiednikiem art. 8 europejskiej konwencji praw człowieka, należy bowiem interpretować w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Orzecznictwo to zaś wywodzi z prawa do poszanowania życia prywatnego przysługujące każdej osobie prawo do poznania swego pochodzenia, w razie potrzeby poprzez ekshumację zmarłego, który jest domniemanym rodzicem.
- 80 In fine, zadaniem tutejszego sądu jest ustalenie, czy powinien on zastosować art. 16–11 Code civil (kodeksu cywilnego) i odmówić udzielenia międzynarodowej pomocy sądowej, wnioskowanej przez inne państwo członkowskie na podstawie rozporządzenia o przeprowadzaniu dowodów, czy też powinien odstąpić od stosowania wspomnianego przepisu.
- 81 Tymczasem, aby zastosować art. 16–11 Code civil (kodeksu cywilnego) lub odstąpić od jego stosowania, sąd powinien ustalić, czy przepis ten jest sprzeczny z art. 7 Karty lub czy, przeciwnie, ograniczenie ustanowione w art. 16–11 Code civil rzeczywiście odpowiada celom interesu ogólnego uznawanym przez Unię lub potrzebom ochrony praw i wolności innych osób, w szczególności poszanowaniu godności człowieka gwarantowanemu na mocy art. 1 Karty.
- 82 Aby rozstrzygnąć zawisły przed nim spór, sądowi krajowemu potrzebne są wyjaśnienia Trybunału co do tego, czy prawo do poznania i żądania uznania swojego pochodzenia, gwarantowane na mocy art. 7 Karty, ma lub może mieć pierwszeństwo przed prawem osób zmarłych do niebycia poddawanych testom DNA bez ich zgody udzielonej za życia, które to prawo wynika z zapisanej w art. 1 Karty zasady poszanowania godności człowieka.

Udzielenie odpowiedzi na to pytanie wymaga bowiem dokonania wykładni art. 1 i 7 Karty, co [nie należy] do właściwości tutejszego sądu, lecz do właściwości Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej:

- 83 Zgodnie z art. 267 TFUE,

„Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest właściwy do orzekania w trybie prejudycjalnym:

a) [...],

b) o ważności i wykładni aktów przyjętych przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii;

[...]

84 *W przypadku gdy takie pytanie jest podniesione w sprawie zawisłej przed sądem krajowym, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego, sąd ten jest zobowiązany wnieść sprawę do Trybunału.*

[...]”.

85 [...]

86 [...] rozporządzenie [2020/1783] [...] nie przewiduje żadnego środka zaskarżenia w sytuacji, gdy sąd państwa wezwanego odmawia wykonania wniosku państwa wzywającego o przeprowadzenie dowodu. [...]

87 Skoro orzeczenie tutejszego sądu nie podlega zaskarżeniu, powinien on, zanim wyda wyrok, zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z pytaniem prejudycjalnym. Dokonanie wykładni przez Trybunał jest w niniejszym przypadku tym bardziej istotne, że zagadnienie jest nowe, a Trybunał nigdy jeszcze nie wypowiedział się na temat wykładni rozporządzenia 2020/1783 [...] i zgodności konkretnych przypadków jego stosowania z Kartą.

Mając na względzie wszystkie te okoliczności, postępowanie zostanie zawieszono do czasu wydania [orzeczenia] przez Trybunał.

§3 W przedmiocie pytań prejudycjalnych postawionych Trybunałowi

88 Tutejszy sąd stawia Trybunałowi dwa pytania:

89 [...] [treść pytania pierwszego]

90 [...] Tutejszy sąd uważa, że przypadki odmowy stosowania rozporządzenia 2020/1783 są wyszczególnione w wyczerpujący sposób w art. 16 oraz że art. 12 nie powinien być środkiem, który „określą drogą” pozwala odmówić stosowania rozporządzenia.

W takim przypadku nie istnieje jednakże żadne zabezpieczenie przed wnioskami, których forma nie spełnia standardów prawa Unii Europejskiej.

91 2/ [...] [treść pytania drugiego]

92 Tutejszy sąd zwraca się zatem do Trybunału o dokonanie wykładni i powiązanie art. 1 (prawo do godności) oraz art. 7 (prawo do poszanowania życia prywatnego) Karty, w celu ustalenia, czy takie stosowanie rozporządzenia skutkuje naruszeniem Karty, czy też nie.

93 Od udzielonej przez Trybunał odpowiedzi zależy zgodność art. 16–11 Code civil (kodeksu cywilnego) z prawem Unii Europejskiej oraz możliwość pozytywnego rozpatrzenia przez sąd wniosku o przeprowadzenie dowodu, z którym wystąpił tribunale civile di Genova (sąd rejonowy ds. cywilnych w Genui).

- 94 [...] Mając na względzie art. 52 Karty, który stanowi, że „[w] zakresie, w jakim niniejsza Karta zawiera prawa, które odpowiadają prawom zagwarantowanym w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, ich znaczenie i zakres są takie same jak praw przyznanych przez tę konwencję”, oraz wyroki wydane przez Europejski Trybunał Praw Człowieka w podobnych sprawach, tutejszy sąd jest zdania, że art. 16–11 Code civil (kodeksu cywilnego) mógłby zostać uznany za niezgodny z prawem Unii Europejskiej, a jego stosowanie wyłączone w oparciu o art. 7 Karty (prawo do poszanowania życia prywatnego).
- 95 Jednakże orzeczenia Conseil constitutionnel (rady konstytucyjnej) i Cour de cassation (sądu kasacyjnego), późniejsze niż wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, podważają tę analizę, przyznając prymat poszanowaniu godności człowieka, co powoduje konieczność zwrócenia się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o dokonanie wykładni art. 1 i 7 Karty.

Z POWYŻSZYCH WZGLĘDÓW

- 96 [...]
- 97 **SĄD PRZEDSTAWIA** Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej następujące pytania:
- 98 1/ Czy art. 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1783 z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych pozwala sądowi krajowemu odmówić zastosowania tego rozporządzenia i odmówić uwzględnienia wniosku państwa wzywającego, z tego powodu, że forma wniosku jest sprzeczna z podstawowymi zasadami prawa krajowego państwa wezwanego, w szczególności z art. 16–11 Code civil (kodeksu cywilnego)?
- 99 2/ Jeżeli art. 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1783 z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych należy stosować bez względu na prawo krajowe, w jaki sposób dokonać wykładni i powiązać art. 1 (prawo do godności) i art. 7 (prawo do poszanowania życia prywatnego) karty praw podstawowych, w celu ustalenia, czy takie stosowanie rozporządzenia skutkuje naruszeniem karty praw podstawowych, czy też nie?
- 100 [...]
- 101 [...]
- 102 **INFORMACJA**, że strony sporu pragną zachować anonimowość.
- 103 [...]